

Informacinis pranešimas tėvams „Atsargiai – kanapės!“

2011 m. vykdyta *Eurobarometro* apklausa atskleidė, kad jauni europiečiai (15-24 m. amžiaus) kanapes laiko lengviausiai gaunamu narkotiku. Lietuvoje kas ketvirtas jaunuolis (15 – 24 metų amžiaus) yra vartojęs kanapių. Vienas iš dešimties teigė, kad šią narkotinę medžiagą vartojo pastaraisiais metais, 2,8 proc. teigė vartoję pastarąjį mėnesį. Lietuvos respondentų nuomone, kanapės iš kitų psichoaktyviųjų medžiagų, išskyrus alkoholį ir tabaką, pasižymi didžiausiu prieinamumu (47 proc.).

Šiaulių miesto Visuomenės sveikatos biuro 2010 metais atlikto tyrimo duomenimis, apklausti Šiaulių miesto mokiniai (tyrime dalyvavo penkiolikmečiai) iš visų narkotinių medžiagų dažniausiai yra vartoję kanapes („žolę“, marihuaną, hašišą). 15,8 proc. berniukų ir tokia pati dalis mergaičių teigė vartoję kanapes 1-2 kartus per savo gyvenimą. 40 ir daugiau kartų šiuos narkotikus vartojo pavieniai mokiniai. Todėl Šiaulių visuomenės sveikatos biuro specialistai nori atkreipti tėvų dėmesį į šią problemą ir galbūt užkirsti kelią nelaimei į jūsų namus.

Kanapių gaminiuose yra daug svaiginamųjų medžiagų, tačiau pati svarbiausia – tetrahidrokanabinolis (THK). Didžiausia THK koncentracija moteriškuose žieduose, pumpuruose ir mažuose lapeliuose, yra jo ir stiebuose.

Marihuana (žolė) – paprasčiausias kanapių gaminys, gaminamas iš išdžiūvusio augalo lapų ir stiebų. Nupjautas augalas džiovinamas, vėliau smulkinamas arba malamas. Marihuanoje THK koncentracija gali svyruoti nuo 1 proc. iki 20 proc.

Hašišas išgaunamas iš augalo liaukinių plaukelių gaminamos išdžiovintos dervos. Šis preparatas vadinamas kanapių derva. Hašišas yra įvairaus atspalvio – juodas, tamsiai rudas, raudonai rudas ir pilkai rudas ar pilkai žalias ir žalias. Derva būna granuliuota, lygi, kieta ir minkšta, tąsi ir tampri.

Pravartu žinoti, kad egzistuoja vadinamoji „klubinė“ kultūra arba psichiką veikiančių medžiagų epizodinis vartojimas diskotekų, vakarėlių metu. Turint galvoje, kad šeimos gerove besirūpinantys tėvai gali ir nepastebėti tiesioginio apsvaigimo (kai vaikas ar jaunuolis yra akivaizdžiai apsvaigęs), patariame atkreipti dėmesį į netiesioginius požymius, kurie leidžia įtarti jaunuolį vartojant narkotikus.

Elgesio pokyčiai:

- narkotikų vartojimas slepiamas meluojant, išsisukinėjant, būdingas slapukaujantis elgesys;
- nepaaiškinamos netikėtų nebuvimų ir neištesėtų pažadų priežastys;
- dažniau ne namuose praleidžiamas laikas, neaiškūs skambučiai telefonu.
- draugų pasikeitimas (dažnai atsiranda vyresnių draugų);
- prioritetų pasikeitimas (sumažėjęs domėjimasis mokykla bei savo išvaizda, ankstesnių pomėgių praradimas);
- pastangos gauti pinigų (pinigų taupymas, skolinimasis iš draugų ir giminių, savo turto pardavinėjimas, vogimas iš draugų ir namų, įsipainiojimas į nusikaltimus);

Ilgalaikiai arba pasikartojantys sveikatos sutrikimai:

- nusilpsta imuninė sistema, sumažėja baltųjų kraujo kūnelių;
- vystosi nosies ir burnos gleivinės ligos, sukeliančios slogą, gerklės perštėjimą ir kvėpavimo takų infekcijas;
- širdies negalavimai ir krūtinės skausmai;
- galvos skausmas, pykinimas ir svaigimas.

Šiaulių miesto mokyklose neretai tenka išgirsti mokinių samprotavimą, esą, jeigu užsienyje kanapės yra legalizuotos, tai gal jos ne tokios ir kenksmingos. Deja, psichikos sveikatos specialistai primygtinai įspėja apie sunkius psichikos pažeidimus, kuriuos sukelia pagrindinė kanapių veiklioji medžiaga. Tai:

- nerimas intoksikacijos laikotarpiu;
- trumpalaikės atminties sutrikimai ir mokymosi sunkumai;
- sunku susikaupti;
- atsiranda apatija, kuri sukelia „visiško pasimetimo“ įspūdį;
- depresija ir polinkis žudytis;
- tikrovės suvokimo pokyčiai, kai jausmai intoksikacijos metu pagilėja ar pasidaro „tikresni“ nei kasdieniniame gyvenime;
- sunkios karštinės (kanapių psichozė). Kuo jaunesnis žmogus pradeda vartoti, tuo didesnė rizika susirgti šizofrenija vyresniame amžiuje;

○ asmenybės destrukcija – blogiausių atveju išsivysto „nemotyvuotas“ sindromas: prarandamas domėjimasis viskuo, išskyrus kanapių vartojimą, nesuvokiama savo tikroji būklė.

Daugiau informacijos rasite Narkotikų kontrolės departamento leidinyje „Sugriaukimus apie kanapes“, kurį pridedame.

*Informaciją parengė Asta Ivoškienė,
Šiaulių miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro
visuomenės sveikatos stiprinimo specialistė*